

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินภายในสถานีพัฒนาที่ดินราชบุรี

ประวัติความเป็นมา

จัดตั้งศูนย์เรียนรู้งานพัฒนาที่ดิน เมื่อปีงบประมาณ ๒๕๖๐ ได้มีการจัดทำฐานเรียนรู้ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง โดยเน้นการปลูกไม้ป่า ได้แก่ ไม้สัก ตะเคียน ยางนา ไม้แดง มะฮอกกานี มะหาด และไม้ผล ได้แก่ กล้วย มะม่วง ขนุน หน่อหนอง น้อยหน่า บอน้ำขนาดเล็ก ฐานผลิตปุ๋ยน้ำ ฐานผลิตปุ๋ยหมัก และเตา น้ำส้มควันไม้ ต่อมาในปีงบประมาณ ๒๕๖๓ ได้มีการปรับปรุงและพัฒนาฐานเรียนรู้เพิ่มเติม โดยมีการจัดทำ ฐานเรียนรู้ธนาคารน้ำใต้ดิน ฐานปรุดิน ฐานเกษตรทฤษฎีใหม่ ฐานปรับปรุงบำรุงดิน ฐานการผลิตการใช้ปุ๋ย หมักชีวภาพ

ศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาที่ดินภายในสถานีพัฒนาที่ดิน มีดังนี้

๑. ฐานเรียนรู้การผลิต / การใช้ปุ๋ยหมัก
๒. ฐานเรียนรู้การผลิต / การใช้น้ำหมัก
๓. ฐานเรียนรู้ปุ๋ยพืชสด
๔. ฐานเรียนรู้หญ้าแฝก
๕. ฐานเรียนรู้ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง
๖. ฐานเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่

๑. ฐานเรียนรู้การผลิต / การใช้ปุ๋ยหมัก

เป็นฐานเพื่อเรียนรู้การทำปุ๋ยหมักจากวัสดุต่างๆ ที่มีในพื้นที่ในท้องถิ่น โดยอาศัยจุลินทรีย์ พด.๑ เป็นตัวช่วยย่อยสลาย ซึ่งจะใช้เวลาในการย่อยสลายซากพืชให้เร็วขึ้น มีการเปรียบเทียบธาตุอาหารพืชที่มีในปุ๋ยหมักจากวัสดุต่าง ๆ ในส่วนของกองปุ๋ยหมักในปีนี้จำนวน ๕๐ ตัน ใช้วัตถุดิบคือ ชี้ไก่แกลบ ๑๕๐ ตัน ชีวู ๒,๖๐๐ กิโลกรัม จุลินทรีย์ พด.๑ ๕๐ ซอง ใช้ระยะเวลาในการหมัก ๔๕ วัน

๒. ฐานเรียนรู้การผลิต / การใช้น้ำหมัก

เป็นฐานเพื่อเรียนรู้การทำน้ำหมักชีวภาพที่มีในพื้นที่ เช่น ปลา ผัก ผลไม้ โดยอาศัยจุลินทรีย์ พด.๒ เป็นตัวย่อยสลาย ทำการหมักใส่ถังขนาด ๑๒๐ ลิตร จำนวน ๑๒๐ ถัง มีวัตถุประสงค์ในการหมักในถัง ๑๒๐ ลิตร คือ ปลา ๔๐ กิโลกรัม ผลไม้ (สับปะรด) ๑๐ กิโลกรัม กากน้ำตาล ๑๐ กิโลกรัม น้ำเปล่า ๑๐ ลิตร จุลินทรีย์ พด.๒ ๒๔ ซอง ระยะเวลาในการหมัก ๑๕ - ๒๐ วัน ขึ้นอยู่กับวัตถุดิบที่นำมาหมักในถัง

๓. ฐานเรียนรู้ปุ๋ยพืชสด

ฐานเรียนรู้ปุ๋ยพืชสดเป็นฐานเรียนรู้ในการใช้พืชตระกูลถั่ว เช่น ถั่วพุ่ม ถั่วพริ้ว ถั่วมะแฮะ ปอเทือง โสนอินเดีย โสนแอฟริกัน โสนคางคก โสนจีนแดง ในส่วนของพื้นที่ราชบุรีได้รับการจัดสรรปุ๋ยพืชสด คือ ปอเทือง ซึ่งเป็นพืชตระกูลถั่วที่เหมาะสมกับสภาพดินในพื้นที่ ซึ่งขึ้นได้ง่ายและเจริญเติบโตได้ดีแล้วยังเพิ่มปริมาณธาตุอาหารไนโตรเจนให้กับพืชปรับปรุงบำรุงดิน เมื่อสับกลบจะเป็นแหล่งธาตุอาหารไนโตรเจนทดแทนปุ๋ยเคมี ในระบบเกษตรอินทรีย์ และยังเป็นประโยชน์ของฟอสฟอรัสให้กับพืชปรับปรุงบำรุงดินมากขึ้น ทำให้การปลูกพืชหลักตามมาได้รับผลผลิตเพิ่มสูงขึ้น

๔. ฐานเรียนรู้หญ้าแฝก

หญ้าแฝกเป็นพืชตระกูลหญ้าที่มีลักษณะเฉพาะตัวที่สามารถเจริญเติบโต และปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ทุกสภาพพื้นที่ เมื่อนำมาปลูกอย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่ต้องการฟื้นฟู หญ้าแฝกจะทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์อย่างมหาศาล อาทิเช่น แนวรั้วหญ้าแฝกสามารถป้องกันการชะล้างพังทลายของดิน รักษาความชุ่มชื้นในดินได้มากขึ้น กักเก็บตะกอนสร้างหน้าดิน ซึ่งการปลูกหญ้าแฝกยังมีส่วนการเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดิน อีกทั้งการตัดใบหญ้าแฝกมาใช้คลุมดิน เป็นการช่วยให้เกิดความสมดุลทางธรรมชาติ ได้แก่ การเพิ่มอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารแก่ดินเพิ่มปริมาณจุลินทรีย์และสัตว์ในดิน หน้าดินเกิดความอุดมสมบูรณ์ขึ้น นอกจากนี้สามารถใช้หญ้าแฝกดูดซับสารพิษในพื้นที่ที่ปนเปื้อนเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม หญ้าแฝกจัดเป็นเทคโนโลยีพื้นบ้านที่ทำงานลงทุนต่ำ และเกษตรกรสามารถนำมาปลูกร่วมกับพืชเศรษฐกิจได้

๕. ฐานเรียนรู้ป่า ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง

การปลูกป่า ๓ อย่าง แต่ให้ประโยชน์ ๔ อย่าง ซึ่งได้ไม้ผล ไม้สร้างบ้าน และไม้ฟืนนั้น สามารถให้ประโยชน์ได้ถึง ๔ อย่าง คือ นอกจากประโยชน์ในตัวเองตามชื่อแล้ว ยังสามารถให้ประโยชน์อันที่ ๔ ซึ่งเป็นข้อสำคัญ คือ สามารถช่วยอนุรักษ์ดิน ในจุดฐานเรียนรู้ภายในสถานีได้ปลูกไม้ป่า คือ ไม้สัก ตะเคียน ยางนา ไม้แดง มะฮอกกานี มะหาด และไม้ผล ได้แก่ กัลย ะม่วง ขนุน หน่อไพนัง หน่อยหน้า

๖. ฐานเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่

ฐานเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่นี้สร้างขึ้นตามแนวพระราชดำริแห่งองค์พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ทรงคิดค้น/วิจัยเกษตรทฤษฎีใหม่ มาตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๓๒ ในพื้นที่ส่วนพระองค์ขนาด ๑๖ ไร่ ๒ งาน ๒๓ ตารางวา ที่ ต.ห้วยบง อ.เมือง จ.สระบุรี และทรงเผยแพร่ตั้งแต่ปี ๒๕๓๗ เพื่อแก้ไขปัญหาเกษตรกรรมที่ในเขตแห้งแล้ง ขาดแคลนน้ำในการเกษตร โดยเฉพาะการเกษตรที่อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก ซึ่งมีความเสี่ยงสูงในการขาดแคลนน้ำ กรณีฝนทิ้งช่วงและปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอในการเพาะปลูก เป็นทฤษฎีแห่งการบริหารจัดการดิน ที่ดิน น้ำ และเวลา ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะเกษตรกรรายย่อย ที่มีที่ดินจำนวนน้อย สามารถเลี้ยงตัวเองได้ มีความมั่นคงด้านอาหาร คือ มีข้าว มีพืชผักและอาหารโปรตีนจากการเลี้ยงสัตว์ เช่น ไก่ หมู ปลา ฯลฯ ไม้บริเวณนี้ได้ตลอดทั้งปี มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาปฏิบัติให้เป็นรูปธรรมอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพปัญหา และทรัพยากรที่มี ตั้งแต่การทำเกษตรแบบพอเพียง เพื่อการเลี้ยงชีพเลี้ยงครอบครัวไปจนถึงการพัฒนาการเกษตรแบบประณีต สามารถให้ผลตอบแทนเชิงเศรษฐกิจที่สูงมากขึ้น ในส่วนพื้นที่ของสถานีพัฒนาที่ดินได้ขุดบ่อน้ำ แปรลงนา และแปลงพืชผัก ไม้ผล

